

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, pokiaľ ide o osobitné opatrenia pre Grécko“

[COM(2015) 365 final – 2015/0160 (COD)]

(2016/C 032/04)

Hlavný spravodajca: Carmelo CEDRONE

Európsky parlament (7. septembra 2015) a Rada (28. septembra 2015) sa rozhodli podľa článkov 177 a 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, pokiaľ ide o osobitné opatrenia pre Grécko

[COM(2015) 365 final – 2015/0160 (COD)].

Predsedníctvo poverilo 15. septembra 2015 vypracovaním tohto stanoviska odbornú sekciu pre hospodársku a menovú úniu, hospodársku a sociálnu súdržnosť.

Vzhľadom na naliehavosť danej témy bol pán Carmelo CEDRONE rozhodnutím Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na 511. plenárnom zasadnutí 6., 7. a 8. októbra 2015 (schôdza z 8. októbra 2015) vymenovaný za hlavného spravodajcu. Výbor prijal 99 hlasmi za, pričom 1 člen hlasoval proti a 4 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Kontext a zhrnutie návrhov Komisie

1.1. Hospodársku a sociálnu situáciu v Grécku naďalej charakterizujú značné a vážne problémy v dôsledku pretrvávajúcich nízkych mier rastu a nedostatku verejných finančných prostriedkov potrebných na stimuláciu rastu. Príčiny tejto situácie sú dobre známe a EHSV na ne opakovane poukázal v uplynulých rokoch/mesiacoch. Táto problematická situácia má vážne dôsledky aj pre dostupnosť dostatočných finančných prostriedkov na začatie vykonávania plánovaných programov podporovaných zo štrukturálnych fondov v období rokov 2014 – 2020, ako aj zvyšných prostriedkov z obdobia rokov 2007 – 2013.

1.2. Komisia predložila Európskemu parlamentu a Rade návrh zmeny a doplnenia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o piatich európskych štrukturálnych a investičných fondoch v súvislosti s plánovanými opatreniami pre Grécko ⁽¹⁾.

1.3. Návrh Komisie zameraný na vyriešenie nedostatku likvidity a verejných zdrojov na investície v Grécku ráta s dvomi finančnými úľavami, ktoré v zásade spočívajú jednak v skoršom pridelení dostupných rozpočtových prostriedkov na obdobie rokov 2014 – 2020, ktoré už boli vyčlenené pre Grécko, a sú teda rozpočtovo neutrálne, jednak vo zvýšení maximálnych mier spolufinancovania.

1.4. Legislatívny návrh sa týka jednak obdobia rokov 2007 – 2013, jednak obdobia rokov 2014 – 2020.

⁽¹⁾ COM(2015) 365 final – 2015/0160 (COD).

1.5. Pokiaľ ide o obdobie rokov 2014 – 2020, Komisia navrhuje zvýšiť úroveň počiatkových zálohových platieb z prostriedkov dostupných pre programy politiky súdržnosti v rámci cieľa „Investície pre rast a zamestnanosť“ (EFRR, ESF a Kohézny fond) a pre programy podporované z ENRF o 7 percentuálnych bodov. Ide celkovo o 1 miliardu eur dostupných počas dvoch rokov (500 miliónov v roku 2015 a 500 miliónov v roku 2016).

1.6. Pokiaľ ide o obdobie rokov 2007 – 2013, Komisia navrhuje priebežné platby a záverečné platby vypočítať tak, že sa na oprávnené výdavky uvedené za operačné programy realizované v Grécku uplatní maximálna miera spolufinancovania 100 % výdavkov považovaných za oprávnené, a skôr uvoľníť 5 % zostávajúcich platieb EÚ, ktoré sa obvykle ponechávajú do uzatvorenia programov. To by viedlo k okamžitému uvoľneniu dodatočnej likvidity vo výške približne 500 miliónov eur v roku 2015 a ďalších 500 miliónov EUR v roku 2016.

2. Pripomienky

2.1. EHSV súhlasí s obavami Komisie, pokiaľ ide o potrebu poskytnúť Grécku dodatočné finančné prostriedky, ktoré by umožnili spustiť investície podporujúce udržateľný rast. EHSV už dávnejšie predložil návrhy v tomto smere pre všetky krajiny a územia, ktoré čelili rozpočtovým ťažkostiam, veľkým dlhom alebo vysokej miere nezamestnanosti ⁽²⁾.

2.2. Nazdáva sa, že návrh Komisie, ktorá ho i sama považuje za výnimočný a ktorý teraz prerokúva Európsky parlament, nespĺňa vytýčené ciele. Ide o pomoc, ktorá tak po finančnej stránke, ako aj z hľadiska plánovaného spôsobu vyplácania (preddavku na stanovené zdroje), nepostačuje na uspokojenie potrieb, ktoré Grécko pociťuje v oblasti verejných investícií na obnovu úrovni konkurencieschopnosti a zamestnanosti vo svojom výrobnom systéme. Poskytnutá likvidita vyplývajúca z uplatňovania nového nariadenia sa odhaduje na približne 2 mld. EUR. To je určite významná suma, ale nie je dodatočná a bude kompenzovaná znížením prostriedkov v rovnakej výške plánovaných na nasledujúce roky (2018 a 2020).

2.3. EHSV vo svojich stanoviskách opakovane uviedol, že ak má Komisia v úmysle pomôcť Grécku, dodatočné zdroje, ktoré sa mu majú poskytnúť jednak formou nových investičných programov, jednak ďalším znížením podielu vnútroštátneho spolufinancovania pri financovaní operačných programov podporovaných zo štrukturálnych fondov na obdobie 2014 – 2020, musia mať väčší objem.

2.4. EHSV poukazuje na ďalšiu obavu, a to v súvislosti s oneskoreniami pri zavádzaní nového programu štrukturálnych fondov. Zdroje vyčlenené na politiku súdržnosti pre Grécko na obdobie rokov 2014 – 2020 predstavujú spolu približne 35 miliárd EUR. Dramatická hospodárska, ale aj politická situácia, ktorú zažíva Grécko, vyvolala veľkú neistotu v oblasti investičných rozhodnutí a mala za následok administratívne prieťahy, ktoré mu neumožnili začať potrebné postupy umožňujúce prístup k zdrojom nového programového obdobia 2014 – 2020.

⁽²⁾ Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006, pokiaľ ide o určité ustanovenia týkajúce sa finančného hospodárenia v prípade určitých členských štátov, ktoré majú závažné ťažkosti s finančnou stabilitou alebo sú takýmto ťažkosťami ohrozené“ [KOM(2011) 482 v konečnom znení – 2011/0211 (COD)] (Ú. v. EÚ C 24, 28.1.2012, s. 81).

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 1698/2005, pokiaľ ide o určité ustanovenia týkajúce sa finančného riadenia v niektorých členských štátoch, ktoré majú alebo im hrozia závažné ťažkosti z hľadiska ich finančnej stability“ [KOM(2011) 481 v konečnom znení – 2011/0209 (COD)] (Ú. v. EÚ C 24, 28.1.2012, s. 83).

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 1198/2006 o Európskom fonde pre rybné hospodárstvo, pokiaľ ide o niektoré ustanovenia týkajúce sa finančného hospodárenia pre určité členské štáty, ktoré majú alebo im hrozia vážne ťažkosti v súvislosti s ich finančnou stabilitou“ [KOM(2011) 484 v konečnom znení – 2011/0212 (COD)] (Ú. v. EÚ C 24, 28.1.2012, s. 84).

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom fonde námorného a rybného hospodárstva zahrnuté do spoločného strategického rámca a ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006“ COM(2011) 615 final – 2011/0276 (COD) (Ú. v. EÚ C 191, 29.6.2012, s. 30).

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o Kohéznom fonde, ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1084/2006“ COM(2011) 612 final – 2011/0274 (COD) (Ú. v. EÚ C 191, 29.6.2012, s. 38).

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o osobitných ustanoveniach o Európskom fonde regionálneho rozvoja a ciele Investície pre rast a zamestnanosť, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1080/2006“ COM(2011) 614 final – 2011/0275 (COD) (Ú. v. EÚ C 191, 29.6.2012, s. 44).

2.5. EHSV sa obáva, že tieto oneskorenia spolu s úspornými opatreniami, ktoré EÚ požaduje pre schválenie tretieho plánu pomoci, čo nevyhnutne odčerpá verejné investičné zdroje, budú mať vplyv aj na aktiváciu výdavkových programov v rámci fondov na nasledujúci rok a na celé obdobie až do roku 2020.

2.6. Projekty v súčasnosti vykonávané v Grécku sú vo veľkej miere financované z fondov z programového obdobia 2007 – 2013. Z najnovších analýz zvyšných prostriedkov na roky 2007 – 2013 vyplýva, že sú k dispozícii ešte 1,5 až 2 milióny EUR, ktoré sa budú musieť vrátiť, ak sa nevyužijú do konca roka. Komisia mohla zahrnúť do svojho návrhu, vzhľadom na výnimočné okolnosti v krajine, predĺženie lehôt na vykazovanie výdavkov (z $n + 2$ na $n + 3$).

3. Závety a odporúčania

3.1. Na záver EHSV súhlasí s návrhom Komisie a podporuje ho, i keď ho pokladá za nepostačujúci. Domnieva sa, ako už navrhol v mnohých svojich stanoviskách, že európske inštitúcie a členské štáty by mali vytvoriť program pomoci krajinám eurozóny nachádzajúcim sa v ťažkej situácii, počínajúc Gréckom, ktorý by bol rozsiahlejší a presvedčivejší než doterajší návrh a zaviedol väčšiu pružnosť pri uplatňovaní nového európskeho riadenia v oblasti daňovej a rozpočtovej politiky zvýšením zdrojov dostupných pre financovanie z prostriedkov EIB a Európskeho investičného fondu (EIF), vychádzajúc z Junckerovho plánu, ako aj funkčnejšou integráciou a koordináciou zdrojov určených na financovanie iných politík EÚ.

3.2. V skratke by bolo okrem uvedeného ešte potrebné: a) rozšíriť návrh (zrušenie spolufinancovania pre Grécko) na celé obdobie rokov 2014 – 2020; b) urýchlíť a v predstihu realizovať opatrenia Junckerovho plánu pre Grécko s cieľom podporiť prostredníctvom oboch opatrení hospodárske oživenie, rozvoj a zamestnanosť; c) zjednodušiť administratívne ustanovenia, a NIE naopak; d) vytvoriť, zo strany Komisie, zmiešanú pracovnú skupinu, ktorá by mohla podporovať a sprevádzať Grécko v jednotlivých fázach využívania rôznych štrukturálnych fondov; e) posúdiť vhodnosť rozšíriť tie isté alebo podobné opatrenia sprevádzané náležitými kontrolami na ďalšie krajiny, ktoré najviac zasiahla a postihuje kríza a v ktorých miera nezamestnanosti presahuje európsky priemer.

V Bruseli 8. októbra 2015

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS
